

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 34.—Diumenge 24 de Mars de 1901.

LO QUE VOLÉM

taut de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

ORIGENS DEL CENTRALISME DELS ESTATS D' EUROPA

A l'escampar la vista vers los Estats d' Europa, crida l'atenció la tendència unitarista y uniformista de tots los governs, malgrat las protestas de las nacionalitats que d' uns quants segles venen sofrint lo jou y la imposició sorda d'un règim y d' unes institucions que's donan de bofetades ab las condicions ètnicas de sa pàtria. Se necessita esser cego per no veure, posant cassos d'avuy, que las lleys que governan á la Transcaucasia, no poden esser las mateixas que las que manin als finlandesos, (*) quèlls dels tirolets no poden esser las mateixas dels checks, que las dels anglo-sajóns no poden esser may las dels irlandesos.

Devant l' espectacle que dona la Europa, un se pregunta: ¿Es la marxa necessaria de la evolució política de la Humanitat? La concepció centralista de l'Estat es una concepció liberal y més avansada que las altres? Rés d'això.

De nova no'n té pas rès; cs lo mateix pensament absorvent que va fer dictar lleys á Dracó y à Licurg, lleys que á les horas justificava l'esperit de defensa y de justicia, que no justificaran may los Estats contemporanis. Per ahont comensaren las primitivas societats, han acabat las societats modernes; havèn reculat trenta ó quaranta segles; lo despotisme dels Tudors y de Lluís XIV, l'absolutisme uniformista de Frederic II de Prússia, la Constitució revolucionaria anglesa y l' programa jacobi ho son més que la còpia del pensament que campejá á Sparta y á la Roma dels Tarquinis.

La concepció moderna de l'Estat es francament retrògrada; may podrá esser liberal una constitució qu' obliga de grat ó per força á abdicar tots los drets de ciutadania en mans d'un Parlament.

Rahó històrica hi ha sigut per existir; com altres situacions polítiques ha finit la seva missió. ¿Per què subsisteix encara? ¿Per què no s'acaba un règim que lliga totes las energies individuals, poser les de tota una rassa? No m'he explicat may com d'un règim centralista lògica e històricament tolerable en los cambis polítics bruscos, se'n vulga fer una situació normal y permanent d'un país.

Ab tot y això s' deixa entreure y l' trobarem seguint la evolució y las causes dels Estats unitaris d' Europa.

Se poden considerar originats en dues etapes. Confessém que per lo general la primera era justa. Los paysons ahont lo feudalisme imperava, ab tots los seus abusos y repugnats prerrogativas, Castella, França, Germania, Russia, l'etern pària, lo miserabl d'abolengo demanava desesperadament justicia, buscava un home-déu que restablís l'imperi de la justicia á la terra y ls ells angoixos dels desgraciats se fixaren en sa demanda suprema en la figura del Rey; aquest tenia d' esser lo Déu que l'iliurés de las arpas del Senyor Feudal, per això abdicar tots los seus drets en mans del Rey y l'revestí de poders ilimitats; en aquella època històrica l'centralisme era just; en aquells paysons era necessari.

En las nacions ahont las lleys que sortien de la Germania ó de la Sarmatia, no s'cambiaren per lo feudalisme; en los paysons ahont quedaren fonamentalment las institucions romanas, may hi ha fet cap falta que l'Estat absorbis y assumís los drets dels ciutadans; lo centralisme ha sigut forçat, ha sigut contra la voluntat del pais; á Inglaterra, Scandinavia, nostra Confederació Catalano-aragonesa, may fou lo feudalisme lo que en los altres paysons. Vetaqui l'resum de nostres desgracies; Castella que s'ho necessitava, arrastrants á nosaltres á lo que no'n feya falta; no'l demanarem pas un Felip V.

La segona etapa ja no es tan lluny. Lo poder real no fou lo just que la massa dels pobles esperava y necessitava, y quan més entusiasta havia estat lo pais, iou més gran la revolució qu'enderrocá l'poder real; los revolucionaris reculliren lo poder caigut y las revolucions han sigut unitaristas perque l'règim d'ahont procedian era unitarista. Es de notar que ls qu' han mogut las revolucions han si-

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueges y magistrats, y que dintre de Catalunya s'fallin en última instància 'ls plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

gut regionalistes; los presbiterians escoceses y los nacionalistes irlandesos comensaren l'inglesa, los girondins y federalistes foren l'ànima de la francesa; los que n'han tret lo profit han sigut los unitaristas.

Era precis disfressar la omnipotència de l'Estat y l'escusaren ab la *Representació nacional*; vetaqui esplicat l'origen del Parlamentarisme.

Aquesta usurpació de drets qu'cs exactament la que ns regix avuy, com á tal sempre ha sigut injusta. La nostra es copia de la francesa y com á tal uniformista; molt més uniformista es la constitució de l'any 12 que las lleys despòtiques de Felip V.

Y què cs lo Parlamentarisme? Teòricament, una colla de Senyors qu'obran en nom d'una massa anònima, impersonal y que podrán cometre tota classe d'attempts de, en, per, sense y sobre de la massa dels seus representants.

Pràcticament, una majoria qu'obrà violentant una minoria; de entre majoria y minoria composta de tres ó quatre cents diputats n'hi h'ha que cada ciutat ha sigut cridat á escullir; per elegirlo té un vot entre 10 ó 20.000 y per tant entre 300 ó 400 contribueix en una 3 ó 6 milionèssima part á la formació dels altres (número que s'pert de vista); y á n' aquests Senyors los hi dona plens poders, poders ilimitats, los bens, la vida, la conciència, molt més ilimitats que al capellà que li confia aquesta conciència, al metge que li confia la salut y á l'advocat que li confia la fortuna.

Això suposant, qu'cs molt suposar, que no hi ha hagut *tupinada*; en aquest cas las denominacions al que estafa la representació estan ben calificadas pel seu penar, però n'usen; lo brigant s'ha canviat ab Excelentissim Senyor.

En altres eleccions lo candidat elegit es lo derrotat y això lo ciutadá es representat, dona plens poders precisament á un que no ha volgut que l'representés.

Quan se vota l'elegit es á falta d'un millor, no l'coneix potser ni de vista tan sols; no l'coneix més que per la buyda professió de fe política, entènguis bé, rès més que política.

Qui ns garantisa sa vida privada? Qui ns respon y ab que se'n respon de que aquest home á qui hem donat tota nostra confiança no's vendrá sa representació per un grapat de monedes?

Deixèm glosar á Taine sobre aquesta qüestió: «Los titols á la meva confiança no poden esser menys autèntichs y més lleugers; ningú m' testifica la seva honradeza y la seva competència; no me l'ha garantit una corporació com al metge, á l'advocat, al capellà, á l'apotecari; ab certificats semblants als seus reusaria pendre una criada» y acaba «Tal es lo personatje august en mans de qui tinch d'abdicar ma voluntat, tota ma voluntat; certament que ns riscariam menys abdicant en profit d'una aristocracia hereditària; al menys nos vindria recomanada pel seu rango visible y per sa competència probable».

May serèm partidaris de retornar á les entidades, però certament que té rahó Taine: més valdría això que una representació omnitud que s'ha donat ella mateixa l'encasillado inviolable, oberta als quatre vents, al primer intrigant, al primer xerrare, al primer desvergonyit que tinga prou descaro per arribarhi.

Exposadas las fonts del centralisme, tractarem de buscarlas en cada hú dels Estats actuals, ab los punts de semblanza y de contacte que tingan ab Catalunya.

JAUME PEYRÍ.

Paradise lost

No ns referim pas á la inmortala obra de Milton, sinó á un altre Paraiso, al que moderament ab lo programa de la *Unión Nacional* volia regenerar Espanya. D'aquest com del poema de l'insigne Milton podrèm dirne en devant *Paraiso perdido*. Perque per perdut pot considerarse baix lo punt de vista que l'enlavorá á la Presidència del Directori de las Cambras de Comers, desde l'moment en que entrant ab componendas ab en Sagasta l'últim resultat de tantas assambleas, manifestos, circulars, etc., etc., no será altre qu'unas quantas actas de diputats en las vinientes eleccions. Las classes contribuyentes posaren fè en lo

programa de Saragossa; sembla talment qu'aquell enclòsa quelcom de lo que tanta falta fa en aquest pays; més prompte pogueren convèncers de que tal programa encara que dictat y definit per gent pràctica, no seria jamay més que un ideal. Faltava al Directori enerxìa per posarlos á la pràctica y quan en una ocasió hauria bastat una ordre per enderrocar lo Gobern, tingué aquest l'habilitat de presentar lo problema com á regionalista y Paraíso y 'ls seus s'espantan fent ab sas componendas lo joch dels centralistes.

Desde llavors la *Unión Nacional* perdé sa forsa. Desaparegué en un moment la confiança qu'inspirava á la gent de negocis y ja perduda l'esma, Paraíso, Castro, Alba y alguns del Directori recurriren al medi de crear un partit nou del qual s'erguiren els mateixos quèfes.

Prou s'han mogut los de la *Unión Nacional* de Saragossa á Madrid; en Paraíso hi ha fet més viatges qu'una vella al niu; conferencias per aquí, circulars per allà, projectes y més projectes; mes ja s'ens resso en la opinió, puig morta la fe, al Directori no li quedava més qu'una autoritat insignificant y darrera d'ell pocas forses compactas s'hi ajuntavan. En Costa va comprendrer ab son reconegut talent ahont anavan á parar sos companys y sapigué retirarse á temps.

Morta comptava ja tothom á la *Unión Nacional*, quan l'última crisi ha fet reviscolar als seus capitosts. En Sagasta ha volgut sens dubte presentarse, com se presenta sempre, animat de bons desitjos, y per això ha entrat ab intel·ligencies ab en Paraíso qui no ha sa-

pigit comprendre que ai fer lo joch a n'en Sagasta acabava de tirar per terra 'ls restos d'aquella aureola que s'aixecá en tots los àmbits d'Espanya en favor d'un home de trémp d'acer que s'presentava predicant la bona doctrina, la única ab que nostre pobre Estat podia salvase.

De brassat ab en Sagasta, prompte, molt prompte de la *Unión Nacional* no'n quedará ni rastre. Del Directori I recort, y de Paraíso, Alba, Castro y demés, lo convenciment de que ab sas predicas lo que buscaven no era pas la salvació d'Espanya, sino tal vegada la satisfacció d'arribar á esser Diputats y entrar de plè en la vida activa de la política, d'aquesta política centralisadora, d'aquesta política funesta á qui segons ells deviام lo llastimós atràs intelectual y econòmic d'Espanya.

Ja's veia venir ahont anirian á parar; mes quan l'altre dia llegíam lo resultat de la conferència que tingueren Sagasta y Paraíso y 'ls acorts á que havían arribat nos ne ferem creus, perquè, senyors, se necessita haver perdut l'esma y creurers que tots havèn perdut la memòria pera venirnos ara ab besties com las que ns presenta la tan bescantada *Unión Nacional*.

Les solucions que segons lo vent qu'ara busfa 'ns han de portar la prosperitat, son las següents:

La *Unión Nacional* presentarà en les pròximes eleccions candidats en tots los punts que tinga probabilitats de triomfar, lo que en llenguatge corrent vol dir que s'dexarán al fer l'*encasillado* uns quants puestos pera los capitosts, y en los punts ahont no tinga candidats propis la *Unión Nacional* recomanará á sos partidaris que votin—no als que tingan tal ó qual opinió sobre problemes econòmics, no seyors—sinó als candidats liberalistes.

¡Y per arribar á semblant pastel hem gastat tanta saliva!.... *Apaga y vámous*.

Venirnos ab programes de regeneració y recomanarnos que votem als candidats liberalistes y anar de brassat ab l'autor del tractat de París, es fersos cegos, més cegos que l'infortunat autor del gran poema *Paradise lost* ab que comensèm aquest article, puig com á perdut pera la regeneració que buscavam y busquèm hem de considerar d'aquí endavant al senyor Paraíso y a tots quants l'ajudaren de bona fe en lo que fins ara fou la *Unión Nacional*.

TOT CASSANT

L'amistat d'en Jaumet y l'Alfredo, joves de 24 á 25 anys, venia de llur afició á la cassa. En Jaumet era fill d'un negociant del Port, y l'Alfredo l'hereu de ca'n Massat, que posseïa moltes propietats en aquesta comarca. Los pares de l'Alfredo encare vivian, y ademés d'

ell tenian una filla que comptava uns 22 anys. La Maria, que això s'anomenava, era una de las senyoretas més hermosas de Tarragona: de regular estatura, primeta, però d'una pureza de línia extremada, cara un xich ovalada y 'ls ulls grossos y expresius. Lo cabell entre ros y castany, l'embellia més y més.

La Maria que sempre havia gaudit las majors contemplacions dels seus pares, era l'dèspota de la casa; ella manava, ho disposava y feia tot, no poguent sufrir que la contradiquessin, ni que s'oposessin á la seva voluntat ni als seus caprichos. Fora d'això tenia molt bon fondo, una sensibilitat exquisita y un criteri bastant clar.

Malgrat la estreta amistat dels dos joves, en Jaumet, qu'era un xicot senzill y poch amic d'etiquetas, freqüentava poch á la família del seu company. Ab la Maria hi havia pensat dos o tres vegadas troballa orgullosa y gens simpàtica. En canvi la Maria deia al seu germà que n'Jaumet era tonto y mal educat.

La familia Massat passava l'estiu en son magnífic mas de la carretera dels Pallaresos á uns quatre kilòmetres d'aquí. En Jaumet hi anava alguna que altra vegada y ab molta assistència tan bon punt s'aixecava la veda; allavoras ell y l'Alfredo feyan llargs caminades pels entornos ab l'escopeta al coll tot empitant perdis y conills. Molt dissaptes en Jaumet feya nit al mas y tot lo diumenge l'passava ab lo seu amic; d'aquí vingué certa intimitat ab la familia Massat.

Los diumenges á la tarda, quan los joves se trobaven á l'exidor de la casa, sentats indolenent en los balancins, quasi sempre las

conversas de la Maria ab en Jaumet, disputant acaloradament. La Maria, acostumada á que l'adulessin y la contemplassin en tot, no podia avenirse ab lo carácter *criticón* com ella deia, d'en Jaumet, que sempre la contradígia com si 'ls seus criteris fossin completament oposats ó ho fés per esperit d'oposició. Lo cert es que may estaven d'acord en rès, y molt menys quan lo jovent fustigava ab acerada ironia la vanitat y la presunció tant en la dona com en l'home. Una d'aquelles tardes parlant de coses d'amor, en Jaumet diqué á la Maria qu'ella may podrà estimar, perque sapigué com sabia qu'era molt hermosa, s'estimava massa á ella mateixa. Això sembla molestar á la noya, y d'allavoras lo tractà fredament.

**

Un dia l'Alfredo explicà al seu amic que l'Sr. Coll de Barcelona, molt amic del seu papà, havia demanat la mà de la Maria pera'l seu fill Ricardito, y que com tots hi venian bé, aviat hi hauria boda.

En Ricardito, era un jovent d'aquells que no fant més qu' esmolar l'acerca de ca'n Llibre; alt y prim, vestit sempre á la *dernière*, molt enfusat y de poch talent. De Tarragona no trobava rès bò y no feya més que parlar de Barcelona, de las funcions del Liceu, de la *soirées*, de la gent fina y de tota classe de sports aristocràtics. En Jaumet hi passava estones molt divertides, puig en lloc de contradirlo, aplaudia tot lo que deia en Ricardito, per desbaratar que fós.

Feyà tres ó quatre mesos que duraven las relacions de la Maria que n'Jaumet no havia tingut encare occasió de parlar ab ella, fins que tornada la època de cassar estigué dos dies á Mas-Massat. També hi era'n Ricardito.

Lo primer que cridà poderosament l'atenció d'en Jaumet fou lo posat senzill y amable de la Maria. Potser si que l'beneyt d'en Ricardito l'ha canviada radicalment!

En efecte, hi havia quelcom d'això. Si bé d'un exterior bastant lleuger, ja havèm dit que la Maria tenia bon criteri y sabia estimar las coses per lo seu just valor. De primer moment l'afalagà l'idea de casarse ab un jovent rich y de la *gomme* barcelonina; però á mida que anava coneixent al seu promès, comprenia més y més que no arribaria á estimarlo may y que no podria esser ditxosa ab un home aixut de cor y de cervell y plè de vanitat y d'ignorància.

La Maria no estava satisfeta. Quan se recollia á la nit, sentint com las horas passaven sense poguer dormir, se reprenia d'haver acceptat á en Ricardito, tan á lleugera, y allavoras li sembla veurer la figura d'en Jaumet ab aquella rialleta burlesca tan propia d'ell.

Lo següent dia, los tres joves matinejaren per anar de cassera. En Jaumet fou lo primer

(*) Acabo de llegir que l'atz de Russi concedia la mateixa autonomia, lleys y exercit propi d'avans á la Finlàndia: han guanyat, doncs, los autonomistes finlandesos.

que eixí de casa, dirigintse al jardi en un de quins banchs de fusta s' assentá pera esperar als companys. La matinada era hermosa: un lleuger oreig embaumat per la essència de tantas y tantas flors com hi havia per allí, feya que'n Jaumet respirés á plens pulmóns aquell alè pur de vida y de poesia. Com los companys trigavan encengué un cigarret y recolzat indolençent en lo banch, contemplava aquell preciós quadro que la naturalesa oferia á sos ulls.

De prompte ohí al seu darrera una vèu fresca y simpàtica que li deya:

—Que'n cassará pocas de perdus desd' aquí. En Jaumet s'aixecá d' una revolada y vaient qu' era la María, li digué:

—Ah, es V? Si que ha matinejat avuy....

—Molts días ho faig. Es tan bonich lo jardi á la sortida del sol! Miri quinas flors més hermosas....

—Si que'n son d' hermosas. Que las ha cuillidas pera adornar la cambra d' en Ricardito?

—May perdrá la costum de mosfarse de mi. Què li he fet pera que'm tracti sempre així? digué la María ab vèu conmoguda.

En Jaumet quedá esma-perdut y tan sorpres, que ni trobá una paraula pera respondre.

—Que's creu qu' encara soch tan tonta? Donchs hi cambiat moltíssim....

—Ja ho veig.... ja ho veig.... Crèguim que la felicito de tot cor.

—Avans era una noya ab molts pretençions y V. feya molt bé mosfarse de mi.

—Dispensí María, però jo may m' he mosfat de ningú ni molt menys de V.

—Bé, si; però si no ho deya, donava á entender que jo tenia un cap plè de pardalets.

—Per Déu, María, no digui aquestas coses; jo may....

—Es inútil que ho negui y cregui que no ho retrech pera censurarlo sinó pera agrahirli la seva franquesa d'allavoras. La sinceritat y bon sentit de V. y las tonterías d' en Ricardito....

En aquell moment aparegueren en Ricardito y l' Alfredo.

—Home, haverho dit que't trobaríam aquí, que no ns haurías fet bestiejar buscante per tot arreu, exclamá l' Alfredo.

La María s' havia tornat tota roja, però com en Jaumet tenia sortidas pera tot, replicá.

—Haguéssiu buscat bé; ademés, quina culpa n' tincs jo si sou uns dormilegas? Vaja aném, sinó las perdus serán ja á fer mitjdiada.

Y se'n anaren després de despedirse de la María. A mitj dia tornaren ab los sarróns buysts, puig no havían trobat ni una perdiu ni un mal conill. Lo dinar fou molt silencios; solzament en Ricardito feu lo gasto ab les seves ocurrences de mal gust. En Jaumet no gosava aixecar los ulls pera no trobar los de la María que 'ls tenia tot melangiosos.

Ja entrada la nit, en Jaumet se despedí de tots, pera entornarsen a Tarragona. Ni ell ni la María s' digueren paraula: una forta encaixada que 'ls feu extremir y rès més.

En Jaumet sortí del mas verament preocupat y anava tan capificat en los seus pensaments, que 'l cavall arrosegava á la tartana per allí ahont volví sense que las rendas ni 'l látillo li diguessin rès. Prop del cementiri una de las rodas pujá sobre un munt de pedra picada y poch faltá perque la tartana volqués; en Jaumet semblá despertar y agafant ab fúria 'l látigo, feu empender al pobre cavall una carreira desenfrenada.

Tots los dilluns en Ricardito prenia 'l tren correu de Madrid que passava per la Secuita pera tornar á Barcelona. Tan bon punt deixá 'l mas, que la María s' dirigi á la seva cambra y agafant ploma y paper comensá y estripá successivament diferentas cartas. Per fi escrigue la següent: Apreciat Ricardito: Hi comprés que no hem nascut l' un per l' altre, puig los nostres caracters no s' ayen. Abans de portar á efecte un matrimoni que no faria á V. felis, val més que siguèm persones de seny y ho deixém correr. No per això olvidaré que V. ha sigut un bon amich y confío que seguirà sentho. De V. atenta amiga, María.

Clogué la carta y donantla á la cuynera pera que la tirés al correu á l' ensendemá quan anés a Tarragona á comprar, quedà com si s' hagués tret de damunt un gran pès.

D' aquesta grave resolució rès n' havia dit als seus pares, no volguento fer fins que la carta fos ja en camí, pera que no tractessin de disuadirla, però després tampoc trobá un moment propici. Arribá'l dissape y l' hora en que l' Alfredo pujava acompañant d' en Jaumet, però ab profonda pena vegé entrar al Alfredo sol. No poguēt contenirse preguntá:

—Y en Jaumet que no puja?

—No s' troba gayre bò....

Un vel de tristesa cubri las hermosas faccions de la María.

—Tampoch ha arribat en Ricardito?

—Tampoch, digué la María.

—Si qu' es estrany. Passarèm un diumenge ben aburrit.

—Sabs lo que podriam fer Alfredo?

—Què?

—Anar demá á la tarde á Tarragona.

—Si hem de passar la tarde solzament no m' moch d' aqui. Ara si voleu tornar á la nit després de la música, bueno.

—Es massa pesat tornar á las onze, digué D. María, la mamá dels noys.

—No será pas la primera vegada que ho fém.

—Si, mamá....

—Està bé; sempre s' ha de fer la vostra.

En Jaumet no estava pas malalt, però havia donat aquesta excusa, pera no trobarse ab en Ricardito. Per altre part no sabia que fer ni quina resolució pendre, tan difícil se li presentava 'l problema. Quedà donchs tan sorprès al

trobarse ab tota la familia Massat á Tarragona, que ni esma tingue pera 'ls saluds de rúbrica.

—Jaumet, es precis que 's cuidi—digué doña Maria—puig està molt pàlit.

—Gracias pel seu interès D. María, però no ha sigut més qu' un fort dolor de cap. Ara ja ha passat.

A la nit la Rambla estava plenissima de gent. D. María, á qui marejava aquell bullici, proposí anar un ratet á Roger de Llúria Allí, la María y en Jaumet, drets sobre 'ls banchs de pedra y recolzats en la barana de ferro, contemplaven com la lluna ab sos brillants raigs rielava per les tranquilles aiguas del mar.

—Perquè ns enganya y busca excusas pera no pujar al Mas? digué la María ab veu molt baixa.

—Perque lo mateix V. que jo estèm jugant ab foch....

—Y té por de cremarse?

—No, però....

—Deixis de perós; sápiga que hi renyit ab en Ricardito.

—Vaja, María, no gasti aquestas bromas.

—Parlo ab la major serietat.

—Oh, graciás, María; si s' hagués casat ab un altre m' hauria mort de desesperació, perque la estimo tan....

—Y jo, que arribaré á estimar?

—Per Déu no m' retregui lo passat, que m' avergonyeixo.

—Donchs bé, paz y olvido, y estimim.... com jo l' estimo.

Una mirada en la que anava embolcallada tota l' ànima, fou la única resposta de n Jaumet.

E. ROSSELL.

Lo presidi de Tarragona

Sr. Director de LO CAMP DE TARRAGONA.

Mereix aplaudiments lo vostre periòdic, ja que sense descuidarse ni apartar-se del fi pera 'l que fou creat, defensa ab coratge 'ls interessos locals, que tenen un xiquet abandonats los vostres confreres.

Cal que se'n parli de la qüestió del Presidi de Tarragona, y vosté, al ocuparsen, posa sobre 'l tapet una qüestió qu' es precis que 'ls tarragonins estudiin molt seriament, puig lo presidi es un perjudici pera 'ls nostres industrials.

Los industrials aquí sufreixen una excessiva tributació, y faltant lo consum d' articles de tota mena, efecte de la constant y persistent despopulació de nostra benvolguda ciutat, venen arrastrant una vida misera y pobre, plena de lluytas ab tot aqueix estol d' empleats del Fisch que 'ls goberns nos envian; y com si no 's hagués prou ab lo referit, vé la segona part qu' es tan negra com la primera, y es 'l haver de sostindre una competència impossible ab los productes que s' fabrican en lo presidi.

Lo que á tots los països es una font d' ingressos, al nostre es una sangria oberta á la classe productora; y així nos aném tornant anèmics y un ensopiment tal s' ha apoderat de las nostres energies, que no sabem pas com podrèm posar remèy á questa malaltia que 's va eternisant.

Aquí no es qüestió d' esperar que la iniciativa parteixi del govern ni que 'l nostre ajuntament se'n preocipi d' eix assumpt, que tant l' un com l' altre tenen massa caborias per arreglar y no poden devallar á coses tan petitas. Aquí es precis que 'ls perjudicats estudiïn la manera de procurar evitar la competència ruinosa de que son víctimas, y per això es fa necessari que l' ensopiment se torni energia, y lligant tots los esforços s' interessi al major número pera que contribuesca cada huboportants elements y en la forma que puga á fi d' arribar á formar opinió; y quan tinguèm la opinió formada, convertirla en palanca que 'ns audi á realitzar los nostres propòsits.

La qüestió del treball dels presidis es una qüestió sociològica y precisa analisarla baix tots llurs aspectes pera, una vegada ben definida, formalizar las conclusions que més s' ajustin al principi de justicia. Mes aquesta tasca no es pas per nosaltres: ja se'n cuidaran allá a Madrid; lo qu' ara 'ns convé estudiar es la manera pràctica de desfervos d' una competència que 'ns arruina de debò.

Per exprés manament de la lley, lo presidi està baix la inspecció d' una nomenada «Junta Local de Presidés» y està composta de l' Excentíssim Senyor President de l' Audiencia com a President, dels Magistrats, com a Vocals per dret propi, essentne també Vocals elegits, alguns propietaris y comerciants, y si no estem equivocats, algun industrial. La esmentada Junta té les facultats de regularizar y fomentar lo treball dels presos, examinar la alimentació ab que's nodreixen y vetllar per la regeneració moral dels mateixos.

Los industrials deurián informar-se per mediació de la Junta de Presidés de la forma com funcionan los tallers, de si s' compleixen totas las formalitats exigides per les lleys, de si hi ha algún monopoli ó donat algun privilegi; perque cal saber que pera tindrer un taller concedit per l' Estat es precis encant, y no recordem que n' hi hagi hagut mai d' encants sobre 'ls tallers del presidi de nostra ciutat, y cal també fer constar qu' està escrit a la llei que no pot haverhi dos tallers de la mateixa indústria. Tal vegada ben esbrinats aquests punts, podria resultar base pera organizar lo treball de manera que no perjudiques a ningú.

Pera remouer aquest assumpt, 'ls interessats podrián juntarse y posarse baix l' amparo

del «Foment», del «Centre Industrial» ó de l' «Ateneu» perque sempre's sumaran més intel·ligències y la embestida seria més forta, y creyem que podríam lliurarlos d' una plaga que ns fa fòrça mal.

De vostè afms, servidors,

PERE PAU MARTÍ. JOSEPH AMBRÓS.

Comentaris

Qui sembra vent....

Certs periòdics republicans, entr' ells un de molt significatiu a Catalunya, fa temps que treballan ab tanta diplomacia y *habilitat*, que gairebé sembla que vinguin de l'hort.

Primer fou en Weyler qui s' emportava las simpatias dels esmentats periòdics, encoratjant y enlayant-los més o menys obertament. Lo *casi-pacificador* de Cuba s' deixava amanegar fins que lograts los seus desitjos, envià á passeig als beneys qu' esperaven d' ell lo sant adveniment.

A en Romero, també l' apoyaren, esperant que 'ls ajudaria á enderrocar l' arbre que 'ls hi fa tanta nosa, però veyent que 'l d' Antequera en lloc de passar lo Rubicón, s' entretenia fent visites al Palau d' Orient, s' escamaren per pòr d' un altra rifa.

Aquesta política, ha donat naturalment los seus resultats, empassantse á Romero Robledo una bona colla de republicans de la classe de senzills, mentre que 'ls *habils*, mal-parlan d' ells y de Romero, sense comprender que ells, los *habils*, no són la causa.

Per això nosaltres no havem volgut may pactes ni tractes ab *casi-pacificadors* de Cuba ni ab *casi-pacificadors* de Filipinas, ni ab Silvelles, Sagastas y demés llopada de la política. Tot això es fructua tan macada, que 'l més petit roce ab nosaltres nos tiraria á perdre tota la collita.

De nostre programa no retirarem ni una coma, puig ab los polítics d' ara no volèm anar ni al cel. Y que Déu 'ns perdoni aquesta heretgia retòrica.

Fent puesto

Telegrafian de Madrid:

«Con el objecto de dar colocación á varios notables fusionistas que no han pescado ningún cargo importante, parece que el Gobierno trata de reorganizar el Consejo de Estado».

Es allò que déyan de la taula del presupost, que cada dia s' torna més petita per la munició de gent qu' espera tanda pera gaudir del festí nacional. Y no son certament los de poca roba 'ls que més apprenen pera que 'ls hi fassin lloc, sinó 'ls peixos grossos, los que han sigut ministres. Aquests senten l' anyoransa del presupost y com de *carteras* no n' hi ha pèrdua, necessàriament deuen col·locarlos en empleos ben retribuïts.

Lo Consell d' Estat es una espècie de *refugium*, que no serveix pera rès més que pera entretenir á uns quants respectables senyors, que cada dia de mes deuen portarlos la nòmina á casa y parir de contar.

Ara ab la reorganisió, jubilarán als més vells *con el haber que les corresponde* y farán lloc pera uns altres senyors segueixint prestant los seus valiosos serveys á la pàtria.

Ab la gana que corre, com és possible que 'ns Sagasta fassi economies? No cal que hi pensin.

"La hora del botín"

Això de l' hora del botí, no ho diu *El Correo* periòdic ministerial y un dels més prudents que s' publican á Madrid.

«La empleomanía—asegeix—tiene en España un aspecto esencialmente corrosivo y desolador, porque los empleos en sus cuatro quintas partes, se dan para necesidades de un orden puramente doméstico».

Per lo seu compte també *El País* hi diu la seva, y tractant de la *invasió de los bárbaros* escriu:

«Caen sobre Madrid verdaderos ejércitos de vándalos á tomar por asalto los Ministerios, las antesalas de los hombres públicos, el *boudoir* de las damas influyentes; vienen armados de la carta, de esa terrible carta de recomendación, más potente en España que la voluntad divina, y vienen dispuestos á llivar batallas homéricas per el Gobierno de una província ó per una credencial de mil pèsedes.

Al otro dia de resuelt la crisi, hacia un periòdico la siguiente estadística: 32 individuos pretendían la cartera ministerial; 380 aspiraban á ser Gobernadores; 200 subsecretarios, y més de 2.000 soñaban con hacer la felicitat del pueblo español desde los escàfios del Congreso. Ahora declara *El Correo* que pasarán de 10.000 los que golpean las puertas de los ministerios en demanda de una credencial.

xa regió, no s'hi notaria aquell batibull que fa perdre l'esma al visitant. Tal com ara's porta à terme la colocació, les grans exposicions semblan escolas de quixalla quan lo mestre no es a classe; la una obra pessiga l'altra y's tiran llibres pel cap y's motejan y's fan ganyas.

Y en aquests esbarjos de la quixalla, ja se sap; los qui hi guanyan algúnyen son sempre 'ls més aplicats d'estudi.

Lo jovent de «Las Quatre Barras» pot estar ben satisfet de la seva tasca. La seva exposició ha sigut un èxit.

Jo'ls felicito de tot cor.

QUIQUET.

Sants de la setmana

Diumenge de Passió, dia 24.—Sits. Agapit y Roure mr.—Dilluns, 25.—L'Anunciació de la Mare de Déu y l'Encarnació del Fill de Déu y St. Dimas lo Bon Llatz.—Dimarts, 26.—Sits. Castul y Teodosi mrs. y Felip b.—Dimecres, 27.—Sits. Rupert b., Joà ermità, Lloter mr. y Joà Damascé dr.—Dijous, 28.—Sits. Sixte III p., Timoteu mr., Fortunata vg y Joà Capistral cf.—Divendres, 29.—Los Dolors de la Mare de Déu, sts. Eustasi ab., Bertold cf. y Segond mr.—Dissapte, 30.—Sits. Joà Climach ab., Regnè past. bs. y Clini.

Quaranta hores: continuan á l'Església d'Oblatas del S. S. Redemptor y comensaran dijous á l'Església de St. Magí.

NOVAS

Lo meeting de Vilallonga

Aquesta tarda s'aplegaran á l'important població de Vilallonga, valiosos elements de diferents comarcas de Catalunya que despreciant les persecucions y's insults de la gent forastera que 'ns desgovernava, no volen deixar ni un sol recó de la nostra Terra sense escampar-hi la santa llevor del Catalanisme.

L'entusiasme ab que per tots los indrets del Camp de Tarragona ha sigut rebut l'anunci d'aquesta festa patriòtica, fan prevèure que l'acte d'avui tindrà excepcional importància, tant pel gran nombre de persones que hi assistiran com per lo ben disposats que 's troban los moradors de Vilallonga y dels pobles veïns á rebrer les nostres salvadores doctrinas.

Los oradors que pendran part en lo *meeting*, son: en Domingo Martí Juliá, en Lluís Marsans y n' Arnau Martínez y Serinyà de Barcelona; en Ramón Vidiella, de Reus; en Vicens Estrem, de Falset; n' Agustí M.º Gibert, n' Antoni Guasch y en Pere Lloret, de l'Associació Catalanista d'aquesta ciutat; en Joseph Gatell y en Rafel Baldrich, de Lo CAMP DE TARRAGONA.

A la una d'aquesta tarda sortirà una nombrosa comissió de catalanistes d'aquesta ciutat cap á Vilallonga, essent molts los companys de Reus que també hi assistiran.

Avant y fòra, y Visca Catalunya!

Com teníam anunciat, lo diumenge propassat á la tarda tinguerà lloc al nou local de l'Associació Catalanista una festeta íntima, ab motiu d'esser rebuda per la Junta Directiva la nova Agrupació que ab lo títol «Jovent Catalanista» acaba de constituirse.

Reunits al saló d'actes una trentena de coratjosos joves y varis individus de l'Associació, l'President D. Agustí M.º Gibert obrí la sessió endressant entusiastas paraules de benvinguda al «Jovent Catalanista» en quinques mans està posat lo peryndre de la Pàtria Catalana, recomanant á tots los reunits enteresa y decisió en la defensa dels nostres ideals.

En Pere Lloret, com a Secretari, donà compte d'haver sigut admesa la nova Agrupació, quina constitució calificà d'acte importantíssim pera l'avançament tarragoní, donchs vé á demostrar qu'en totes las classes socials del nostre poble va arrelant cada dia més lo desitj de llibertat á Catalunya de les graps dels governs centralistes, que aquí més qu'en lloc deixan sentir sa perniciosa influència.

En Rafel Baldrich, com a President y en nom del «Jovent Catalanista», donà les gracies á tots per la bona acollida que 's dispensava á l'esmentada Agrupació. En son patriòtic parlament digué que així com Lamartine deya en son temps que no comprenia que hi pogués haver un jove de vint anys que no fós republicà, ell tampoc podria comprender que pogués existir un jove á Catalunya que no s'sentís enamorat dels ideals catalanistes.

En Joseph Gatell parla després, y ab foch y vehemència enaltí la tasca del company Baldrich que ab tant zel y entusiasme treballa per la salvació de Catalunya, y donà la més coral benvinguda als joves catalanistes, dientlos que s'ha de defensar á nostra Pàtria dels insults y vexacions de la gent forastera.

En Joan Ruiz y Porta, en nom dels vells catalanistes d'aquesta ciutat, se felicità dels abundosos fruys que ha donat la llevor sembrada en lo *meeting* de l'Abril de l'any passat, fruys que demostraren als descreguts y escèptics la vitalitat de les nostres doctrinas y la simpatia ab que les reb la nostra terra. Acabà encoratjant á la joventut, lleigitima esperança de la Pàtria.

Lo President Sr. Gibert feu un brillant resum dels parlaments pronunciats felicitantse de l'èxit de la festa y aplaudint de tot cor l'entusiasme que hi regnà, acabant l'acte ab lo

cant del nostre himne nacional y ab forts y repetits víscas á Catalunya.

Los socis del «Jovent Catalanista» foren obsequiats ab un modest refresh, brindantse ab molt entusiasme pel triomf de la nostra causa.

Felicitèm al «Jovent Catalanista» y á tots los que prengueren part en tan simpàtica festa, y s'ém vota pera que aquest esclat de Catalanisme donat per la gent del peryndre, fassi obrir los ulls á tants y tants com encara s'mostran indiferents pels ideals que perseguíem.

Lo dia de Sant Josep la societat catalanista «Las Quatre Barras» celebrà ab una vetllada lo segon aniversari de la seva fundació.

Fou una festa en extrèm animada dominical en gran manera l'esperit de la nostra terra.

Hi concorregueren representants del «Ateneu», «Centre Català» «Associació Catalanista» y d'alguna altra societat d'aquesta població.

La part musical estava encomanada á la llorajada societat coral «Illustració Obrera» baixa la direcció del reputat mestre Senyor Gols, y en la part literaria hi prengueren part los Senyors Ribal, Vives, Carbó, Benaiges, Ruiz Porta, Lloret y Ayamí.

L'Alcalde Senyor Ixart que presidia la festa, tancà la primera part del programa ab un magnífich discurs, en quin després de donar les gracies per l'acte, que se li havia designat á la festa, alentà al jovent de «Las Quatre Barras» qu'en persistís en la seva tasca, qu'essent aquesta noble, no han de faltarli entusiastas partidaris que hi esmerzin son esforç, vejentse de dia en dia més compacte l'grup que treballa tenint per ideal l'avenc y la cultura de la nostra estimada Tarragona.

En la segona part, després de cantar-se algunes composicions musicals, se representà l'famós mònolech de n'Guimerà «Mestre Oláger» en quin hi estingué moltíssim bé l'afficionat senyor Ribal.

Acabà la festa cantant lo chor de l'Iustració Obrera «Els Segadors». Al sentirse les primeras notes del nostre himne s'alsaren tots los concurrents y's saludaren ab forts picanments de mans, demanant ab insistència á son acabament que s'cantés altra vegada.

En conjunt, la festa resultà d'allò més simpàtica; molt seria y molt catalana, y això ha encoratjat als socis de «Las Quatre Barras» pera organizarne com més sovint mellores de festes de cultura com la celebrada l'dia de Sant Josep.

En atent B. L. M. lo Sr. Gobernador don Francisco Guillermo Melero nos ha participat sa presa de possessió, oferintnos al mateix temps la cooperació pera quan siga necessaria en defensa dels interessos de la província.

Accedemats á juicis per los fets, no escassejaren nostres aplaudiments al Sr. Melero si deixant apart la política de bandera s'inspira en la més estricta justicia moralitat en tots los actes.

Segons nostres notícies lo Sr. Melero's proposa ser inflexible en la qüestió del joch, lo que 'ns sembla molt bé; mes en aquest assumpte nos permetem recomanarli que no es sols á la capital ahont deu prohibirse, puig sembla que 's banquers s'han extès ara pels pobles, ahont nos diuen fà estragos aquest maleït vi.

Sr. Batlle: es verdaderament escandalós lo que passa cada dia, y en particular de 3 á 5 de la tarde, en lo passeig de San Antoni.

Una nombrosa colla de xicots de 14 á 15 anys ha prèss per camp de batalla tan hermos punt, ahont posan en pràctica los jochs més salvatges que 's puguin imaginar y que sempre acaben en baralles que van acompañadas de paraules las més indecents, no tan sols pels contrincants sinó pels espectadors que son molts y entre ells homes ben als y grossos.

Aqueixos actes desdiuen en gran manera de la cultura d'una ciutat y fora d'aplaudir dongoés ordres terminants al municipal encaigat de la vigilància de dit passeig, pera que no permeti la repetició d'spectacles tan repugnats, tot això si ho consenten las seves obligacions, donchs per lo vist las tabernas y quarettas que 's fa petar li absorveixen tot lo temps, ja que no s'prén may la molestia d'acudir allí ahont fà falta.

Aquesta tarda, á las sis, tindrà lloc al «Centre Industrial» una conversa pública iniciada pel Vocal de la esmentada societat D. Joan Caballé y Goyeneche, sobre la necessitat d'establir en aquesta ciutat mercats setmanals y medis pera la seva implantació y funcionament, prenent per basa la creació d'un mercat setmanal de bous.

Es de desitjar que á dita conversa, primera d'una sèrie que tracta de celebrarne l'«Centre Industrial», hi concorri nombrós públic, ja qu'en aquest un sistema educatiu de grans y profitos resultats pera tots los assumptos d'interès local.

Los seminaristes de Girona han fundat un nombrós chor baix la invocació de Maria Immaculada, Sant Tomás y Sant Lluís. Lo dia de Sant Tomás fou cantat l'himne patriòtic «Los Segadors» á noranta sis veus produint un efecte maravellós en mitj d'un públic palpitant d'entusiasme.

Bé, pels seminaristes geronins, qual patriòtic entusiasme deuen seguir tots los demés seminaristes de Catalunya!

Avant sempre, que cada hu dintre la seva esfera d'accio debem treballar pera la revindicació de la personalitat de nostra estimada Catalunya.

Avuy á dos quarts de deu de la nit, tindrà lloc al Centre Federal la conferència política social sobre l'tema «La qüestió social y el socialisme catòlic» desenrotllada pel jove advocat d'aquest col·legi n'Alfons Fabregat Badia.

L'acte serà públich.

Ha sortit lo primer número del setmanari *Lo Catalanista* de Sabadell. Es una publicació valenta que ab energia vè a defensar nostre programa, prestant calorós concurs á l'estol cada dia més nombrós de periódics que ab febre treballan pera la revindicació de Catalunya. ¡Ben vingut sia!

Hem llegit una carta de l'ilustre escriptor tarragoní nostre amich D. Joseph Pin y Soler, en la que diu qu'enamorat de la pulcritud tipogràfica de LO CAMP DE TARRAGONA, vindrà á passar les festes de setmana Santa á nostra ciutat y al mateix temps tractar ab nostre impresor y amich Sr. Sugrañes de fer una edició tarragonina de sus celebrades obras.

Nostre article *Lo presidi de Tarragona* inspirat sols en lo bé de nostra ciutat, ha sigut ben rebut pels industrials que verdaderament resultan perjudicats per la competència, y bona prova d'això es la carta que sobre dit article nos ha sigut dirigida y que ab molt gust publicarem en altre lloc d'aquest número.

Avuy començem á publicar ab lo títol de «Orígens dels Estats unitaris d'Europa» una sèrie d'articles que no d'auptem serán de l'agrado de nostres estimats llégidors, donchs tan per l'assumpto de que tractan com per lo ben desenrotllat qu'estan, son dignes d'ocupar l'atenció de la gent aficionada á l'estudi.

L'autor es nostre benvolgut amich y company de causa l'ilustrat metge don Jaume Peyri y Rocamora.

Hem rebut lo número 8 de la bonica Revisa Patria portaveu de la societat recreativa «Las Quatre Barras». Dit número que té caràcter d'extraordinari conté setze planas d'esclats treballs y bonichs gravats.

També ha visitat nostra redacció lo número 10 de l'hermosa *Ilustració Llevantina* que com

de costüm en tan acreditada publicació, s'distingeix per la amenitat dels treballs literaris y per los nombrosos gravats d'actualitat.

Ha passat á mellar vida D. Carme Ferré viuda del que fou l'ilustrat periodista, honra de la premsa tarragonina, D. Francesch Mora.

Acompanyem molt sincerament á la distingida família en lo pesar que l'affligeix per tant sensible, pèrdua.

Se troba gravement malalt nostre estimat amich y company lo conegut industrial don Manel Llanas.

Fém vots per la radical millora de nostre amich.

Los pronòstichs de nostres polítics fins ara han resultat equivocats. Se preténia que l'dividends presidiria la sessió de nostre Ajuntament lo nou Alcalde y fins ara no s'ha passat de les ganas.

Segons nostres notícies las dues fraccions liberals treballan desesperadament y encara que ja fà dies que s'dona per descontat qui d'esser Alcalde, encara està la pelota en el teixido.

Tenim lo gust de participar á nostres llégidors, que l'nou Gobernador Sr. Melero parla perfectament en català.

Ho celebrem per molts polítics que no caldrà qu'esmicolin l'idioma de Cervantes, quan tinguin de conferenciar ab lo Sr. Gobernador.

Més d'un ne coneixem á qui li han tret un gran pès de sobre al dirli que podia conferenciar en català ab lo representant del govern central.

Programa de las pessas que executarà avuy la música de Luchana al passeig de Sta. Clara.

1.º Pas-doble «El Niño de Jerez».

2.º Polka «Adela».

3.º Mosaic de la Ópera «Aida».

4.º Mazurka «Mercedes».

¿Qui es que per edat que tingui no voldrà conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirlo lo perruquer CASALS poseix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més minim lo cutis, reproduix lo cabell y priva sa cayuda.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

ENCANT

Tindrà lloc en lo despach del notari d'aquesta ciutat D. Simó Gramunt, al dia 29 del corrent mes, desde las 4 á 7 de la tarde, de les fincas següents:

1.º Una casa situada á la vila de Constantí, carrer Major, núm. 18, coneguda per «Casa del Delme», que té planta baixa, en quin hi ha quatre cubys y un pis.

2.º Altres cases á la propia vila, carrer del «Castillo», núm. 32, composta de planta baixa y pis y terrat.

3.º Una pessa de terra al terme de Constantí, partida de la «Gavarra», vinya y un oliveret midex una extensió de 60 céntims de jardí estadístic, iguals a 54 acres, 66 centímetres y 82 metres de longitud.

4.º Una fàbrica farinera al mateix terme de Constantí, partida de «Centelles», coneguda vulgarment per «Moli de Reus». Tres cossos d'edificis, un que consta de planta baixa en que s'instala la maquinaria del sistema «Austro-hungar» en perfecte estat de funcionar y té además tres molas y los correspondents aparelles per el purgat y netejat per abd's sistemes, que poden funcionar á un mateix temps. Té un motor hidràulic á turbina, sistema Planas-Flaquer y C.º, ab una força de 60 caballs. Té ademés al costat la casa pera'l funcionament de la fàbrica, una màquina de vapor de 25 caballs nominals de força, sistema Ruhan, calderas Alexander. Hi ha ademés una casa habitació pels empleats, bassa, quadra, pallissa y dos corrals, un magatzem per blats y farinins, estant una petita part del local ocupada per la màquina per la netejat dels blats, ocupant lo edifici una superficie de 7.200 pams quadrats, equivalents a 273 metres y 78 de metres també quadrats. Se troba també agregat á dit molí, formant en ell una sola finca, una petita porció de terra d'hort, d'una extensió de 34 céntims de jardí estadístic, o sigui 20 acres, 68 centímetres de longitud al final, que argula del riu Francolí que s'recullen per medi de la casa d'una cega antiquíssima.

La producció de la fàbrica pel sistema «Austro-hungar» es d'aproximadament de 20.000 kilògrams de blat y de la fàbrica pel sistema de molas de 5.500 kilògrams.

Lo plach de condicions y los tituls de propietat se troben manifest en lo despach del referit notari tots los días feiners de 8 á 1 del matí y de 4 á 7 de la tarda.

FERRO, MANGANES, FOFATS DE CALS

Joves á l'edat crítica ab sang pobre, organisme desmillorat, grogòr, cansament, irregularitat en sus funcions. Mes de 200 metges han certificat sos resultats. Molt convenient a las seixnyoras casadas sens fills per anormalitat en sus funcions.

PÍNDOLAS DE SALUT TRAYNER
(LA ROBUSTÉS DEL SEXE BELL)

Avivan l'appetit, modifigan los temperaments raquítichs, desenvolupan forma y carns. Desmárinan follets ab instruccions al Vendrell, TRAYNER, farmacéutich.—Dipòsits: Madrid, M. Garcia.—Barcelona, Societat farmacéutica, J. Uriach y C. Dr. Andreu.—Successor de B. Buñol.—Saragossa, Vda. de Ramón Jordán.—Tarragona, Dr. Cuchi.—Reus, Sr. Carpa.—Valls, Sr. Tutusaus.—Vilanova y Geltrú, Demetri Galcerán.—Tortosa, Farmacias.—Falset, Sr. Magriñá.—Montblanch, Srs. Casanova y Sabaté.

DEU ANYS D' EXIT CONSEGUÍU

GABINET Y CLÍNICA DENTAL
DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTÍ, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor. Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Roba blanca, camiseria y géneros de punt
QUINTANA Y BUSQUETS

aixada de la Presó 7, y Plaça del Rei 2, Barcelona

Gran assortit en madapolans, telas y holandas de totas ampliadas, mucadors en blanch y color, alta fantasia, articles alta noveitat pera camiceria; géneros de punt pera senyora y senyor, inmens assortit en brodats.

ESPECIALITAT EN CAMISAS PERA FRACH Y VIATGE

TOTHOM FOTÓGRAF

À LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS

DE
SEBASTIÀ CARDONA

Trobarán los aficionats a la fotografia un assortit complert de cambres, tréspus, cubetas, premsas, es orredoras, dispositius d' aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromuro il·luminant.

Dispositiu del paper brillant Gelatina citrat de plata y alumina marca «Tambour».

Cambra instantànea. Lamp exprés	9 per 12 ab 12 chasis	70 pesetas.
» » Periscope-Delta diafragma iris	9 per 12 ab 6 »	45 »
» » Express miniatum	6 1/2 per 9 ab 6 »	100 »
» » de campanya instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)	6 1/2 per 9 ab 6 extra	10 »
» »	9 per 12 »	70 »
» »	9 per 18 »	110 »

Tinch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que li rebent las cambres Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada à l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa á Espanya que s' troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca

PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS
APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

Gran fàbrica de braguers

34, UNIÓ, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trenaduras congènitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors mejors que dan tingut occasió de conéixerla, tant per los géneros de son catàleg com per los preus redubits.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

XAROP DE GLICEROFOSFATS TRAYNER
CALCI, SODI, FERRO Y MANGANÉSY XAROP DE GLICEROFOSFATS COMPOSTOS TRAYNER
CALCI, SODI, FERRO, MANGANÉS, QUINA Y KOLA.—LOS PREPARATS D' AQUESTA CLASSE Á ESPANYA

AUMENT DE FORSA VITAL Y REFORSES DEL CAP

Se remetrà á qui ho demani l'estudi químich-terapèutich dels mateixos, dirigintse á Trayner químich-farmacèutich Vendrell.

Reaniman la nodrició nerviosa decayguda y estimulan sa activitat. Medicament pera la Neuratenia, Mal de cap, Raigügia, pressió mental, disminució de la forsa muscular, dificultats gastricas en particular la dispepsia flatosa, l'enferia, diabetes fosforica, allúminaria fosforica. Convalecències de malalties graves, debilitat infantil, atrofia, raquitisme, nerviorisme exagerat. Medicament d'estàvi en tots los casos de debilitat ja siga efecte de malalties. Afecions del cor, etc.

Dipòsits: Madrid, M. Garcia.—Barcelona, Societat farmacéutica; J. Uriach y C. Dr. Andreu.—Successor de B. Buñol.—Vilanova y Geltrú. Farmacia de Galcerán.—Tarragona, Farmacia Cuchi y Mirambell

Á CA'L BOYRA
DIPÓSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licors. Servey á domicili. Resspons tots los días á preus molt aco-modato.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.

Lo Dr. Jordán
CIRURGIA DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentists, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa á sos nombrosos clients y al públic en general, que relacionat ab las mellors casas extrangeras, pot oferir dents artificials á preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontològicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS
Opera á Tarragona los dimars de las 9 del matí á las 5 de la tarda y los di-vendres de 3 a 5 de la tarda
RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

RELLOTGERIA
DE
F. RIGAU
14, Baixada de Misericordia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus. Taller de composturas.

SABATERIA

DE
TERESA SALAS
MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus ba-tatissims.

Especialitat en los calsats á mida.

MEDICAMENTS GRANULATS
PREPARATS PER ANTONI SERRA

CARBÓ NAFTOLAT Medicament pera prevenir y curar totas las afecions gastro intestinals originadas per las fermentacions y gases putrits que's desenvolupen dintre del apparell digestiu. Es lo millor absorbent y superior antisèptic intestinal.

CONDURANGO Medicament tònic, digestiu antisèptic y hemostàtic de las llags del ventrell, fa desaparèixer lo dolor produït per las gastritis y estimula l'appetit y la digestió.

FLOR DE TILA Ab dit producte s'obté barrejant una cullerada en una tassa d' aigua calenta, una i-suficiència de tila. No necessita sucre.

GLICERO FOSFAT DE CALS Es lo reconstituyent per excelencia y de maravillosos resultats en totas las malalties que tenen per causa una perduta general de forses, rastenia, neuralgia, raquitisme y tumors frets.

GLICEROS FOSFATS (CALS, SOSA Y FERRO) Fosfaturia, anèmia, clorosis, reconstituent general del sistema nerviós.

CAMAMILLA Ab dit producte s'obté instantàneament, barrejant una cullerada en una tassa d' aigua calenta una infusió d' aro-àtica camamilla. No necessita sucre.

NOU DE KOLA Maravellós remey regulador del cor. Estimulant del sistema nerviós. Extracte complet conte 0.10 grams de citrat de calcina.

NOU DE KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituyent del sistema ossos, raquitisme, rastenia, fosfaturia.

QUINA Y KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituyent del sistema ossos, raquitisme, rastenia, fosfaturia.

DE VENDA: FARMACIA DEL CENTRO, RAMBLA DE SANT JOAN, NÚM. 57
y en totas las principals farmacias
Al engrós, ANTONI SERRA, REUS

Y 'L MÉS ECONÓMIC

DE TOTS LOS SISTEMAS CONCERTATS

Desconfiín de las imitaciones

Pera la venda y conservació dels mecheros dirigir-se al representant
MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIÓ, 14, TARRAGONA

Perruqueria del Centro

DE
JOSEPH PERPIÑÁ
56, Rambla de Sant Joan, 56

L' amo d'aquest establiment ofereix á sa nombrosa clientela y al públic en general un servei esmerat y dels millors com en los grans centres de població.

Gran Saló de Perruqueria
SABATER GERMAN

52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Los propietaris d'aquest establiment tenen lo gust de oferir al públic lo major esmero en tots los serveis. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que s'igualen. Complet assortit de perruques y dels postissos pera teatre que s'llogan á preus arreglats.

MARIAN CLANXET

Emulsió Nadal

ab un 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de calis y de sosa. Aprobada y recomendada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia á l'Universitat de Madrid. Es aliment, llemadura y medicament tònic y estimulant del desenvolupament físich; augmenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa del ossos y l'increment de la forsa; d'efectes positius en las embracades y en l'infància. Es crema clara, blanquíssima y la més agradable ('s conserva sempre).

Cura la tos, catarrs, bronquitis, tisis, escrofulas, hifatisme, raquitisme, debilitat, poagre, reumatisme, diabetes etc., etc.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no recauen, despàtxans ni prenen los bons espanyols. De venta, en totas las farmacías.

Dipòsit: Dr. Andreu. L. Gaza Barcelona G. Garcia, Martin y C. Fernandez, 4, Madrid y en totas las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraiguis de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit 'anisim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrian fer millor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, Compte de Rius, 26

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE
JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despàtxan tota classe de vins y licors de las más acreditadas marcas á preus molt econòmichs. Se serveix á domicili.